

MATEMATIKA, 4. razred

UČNA TEMA: Vzporedne premice

CILJI:

- uporabljati geometrijsko orodje,
- poznavati odnose med geometrijskimi elementi: med premicami, vzporednost,
- imeti oblikovane geometrijske predstave o vzporednosti, o odnosih med stranicami v večkotniku,
  - krepiti in razvijati natančnost.

POTEK URE

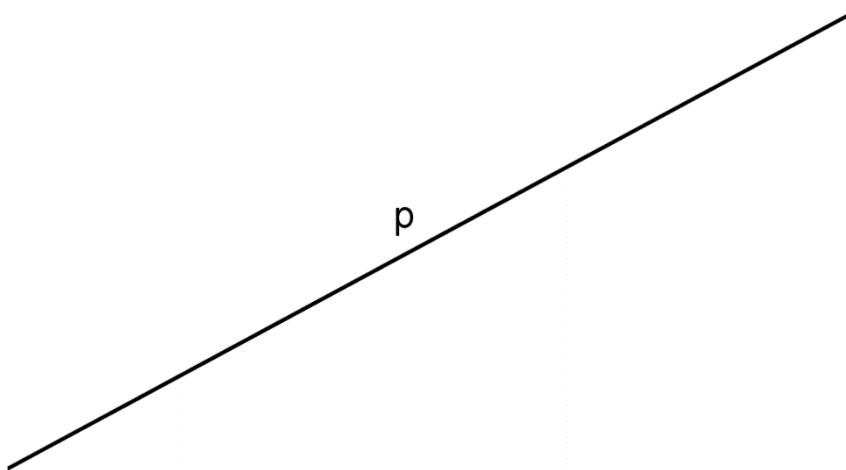
1. Ponovimo, kar smo se naučili v minulih urah o daljici, premici in poltraku.

DALJICA je ravna črta, ki je na obeh koncih omejena s točkama. Ti dve točki imenujemo **krajišči daljice**.

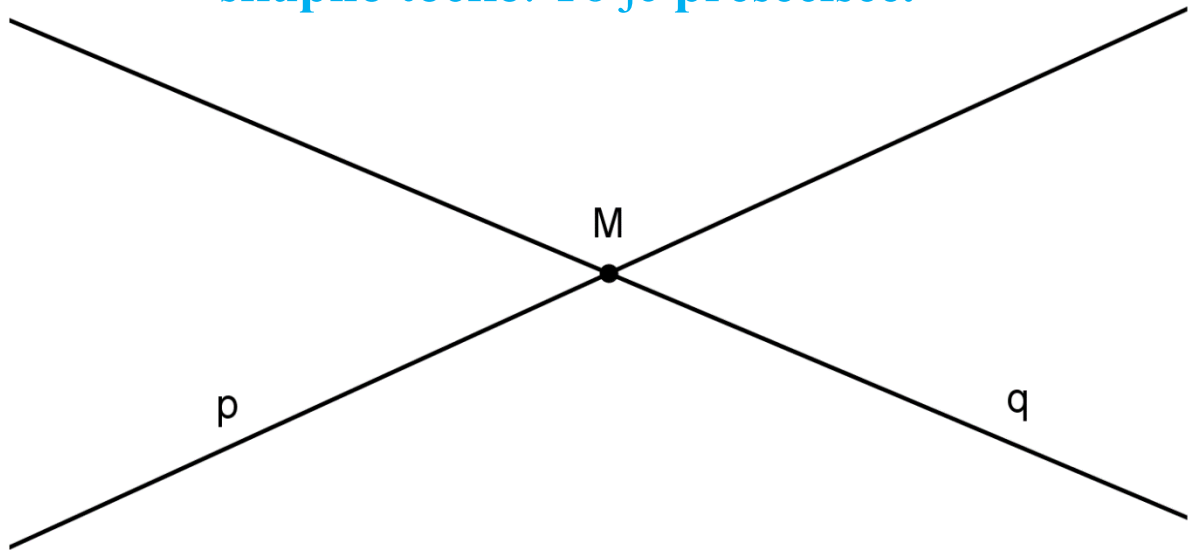
Daljico poimenujemo po njenih krajiščih - označimo jo s parom velikih tiskanih črk (AB, CD, EF,...)

PREMICA je neomejena ravna črta. Premico označimo z malo tiskano črko (p, r, s, t,...).

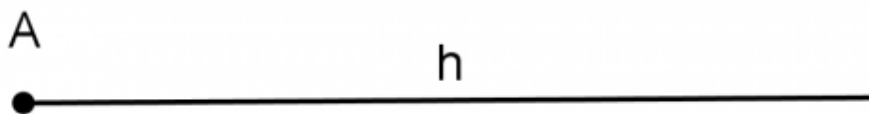
Premici, ki se sekata, sta **SEČNICI** imata **natanko eno skupno točko**. To je **presečišče**.

POLTRAK je ravna črta, ki je na eni strani **neomejena**, na drugi strani pa jo **omejuje točka**.

To točko imenujemo **izhodišče poltraka**.

Poltrak označimo z malo tiskano črko (h, k, l,...):

Poltrak h z izhodiščem v točki A.

1. Dopolni povedi. Uporabi izraze: *premica*, *poltrak*, *daljica*.

_____ ima določeno dolžino. _____

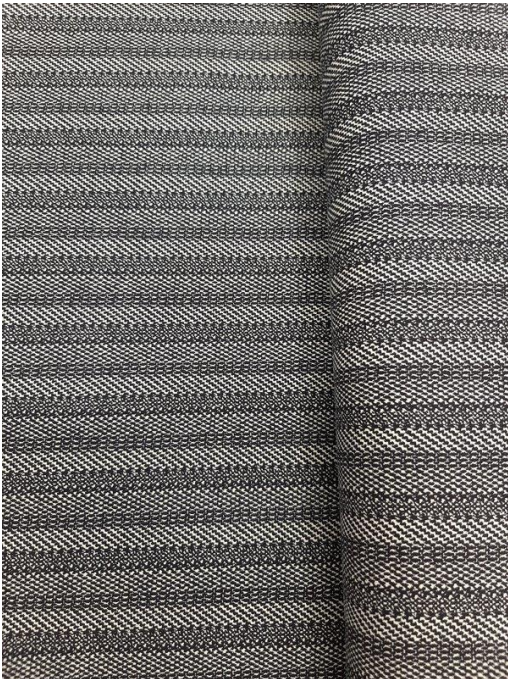
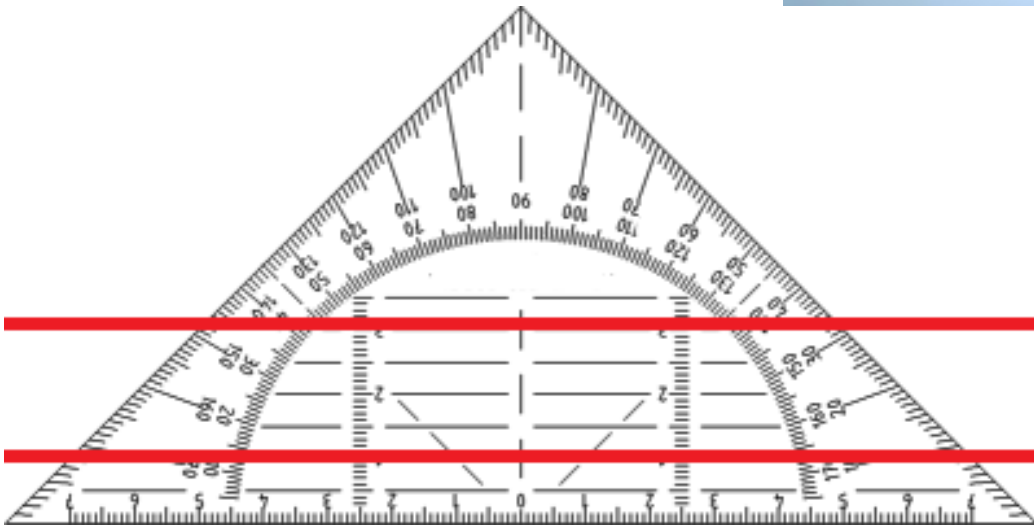
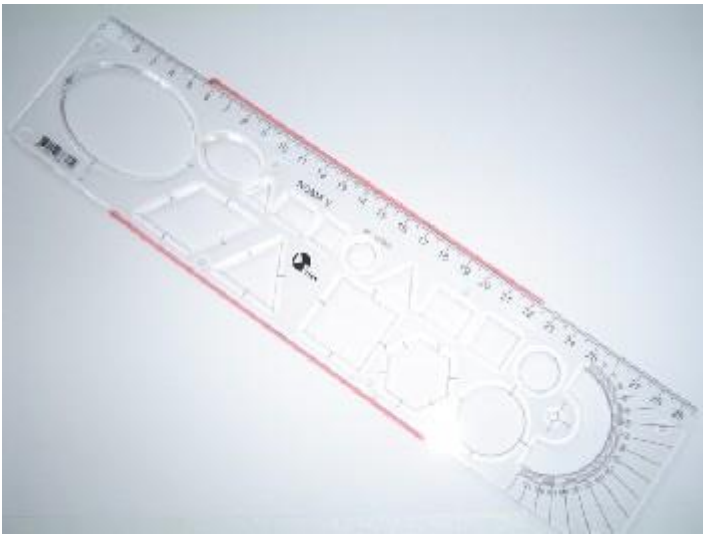
nima krajišč. _____ ima eno izhodišče.

2. Nariši premice u , v in z tako, da bo točka M ležala na vseh treh premicah. Nariši še poltrak k , ki bo imel izhodišče v točki M in ne bo ležal na nobeni od teh premic.

2. Danes bomo pri uri geometrije spoznali nov pojem. To je VZPOREDNOST.

Vzporednice najdemo v svoji okolici.

3. Kaj je skupnega vsem zgornjim slikam?
Kaj je značilno za črte na slikah? Bi lahko našli
skupno pravilo?

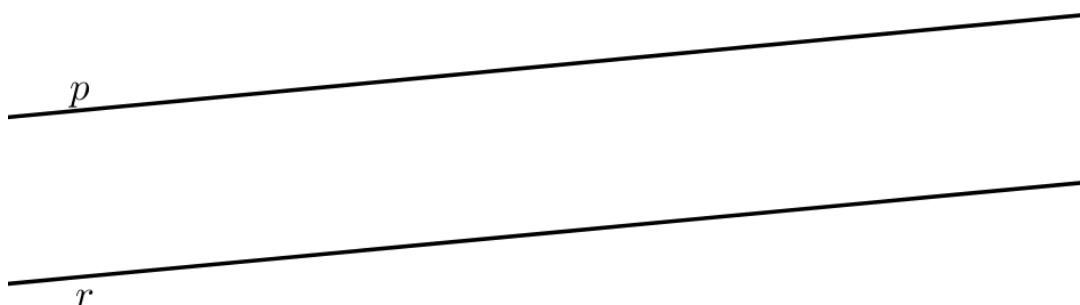

4. Če črte z zgornjih slik narišemo z geometrijskim
orodjem, narišemo premice, ki so ves čas enako
oddaljene druga od druge. To pomeni, da se nikoli
ne sekajo.

Rečemo, da smo narisali **vzporedne** premice.

Kaj je torej **VZPOREDNOST**? Kdaj sta dve premici
VZPOREDNI?

**Premici, ki ležita v isti ravnini in nimata nobene
skupne točke, sta vzporedni. Taki premici
imenujemo vzporednici.**

Četudi bi ti premici podaljševali, se nikjer ne bosta sekali.

Rečemo: "Premica p je vzporedna s premico r ."

Seveda je tudi premica r vzporedna premici p .

Pri risanju vzporednic v zvezek bomo najpogosteje uporabljali **geotrikotnik**. **KAKO?**

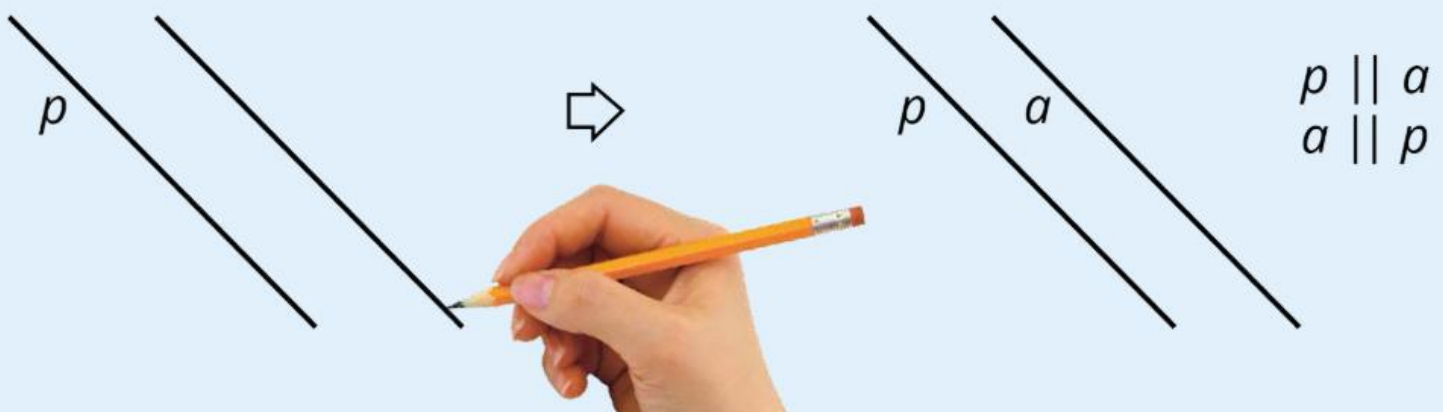
Risanje vzporednic: 1. korak

Z geotrikotnikom narišemo premico in jo označimo.

Risanje vzporednic: 2. korak

Geotrikotnik premaknemo naprej, tako da njegove črte premico enakomerno prekrivajo. Narišemo še drugo premico in jo označimo. Matematično označimo vzporednost.

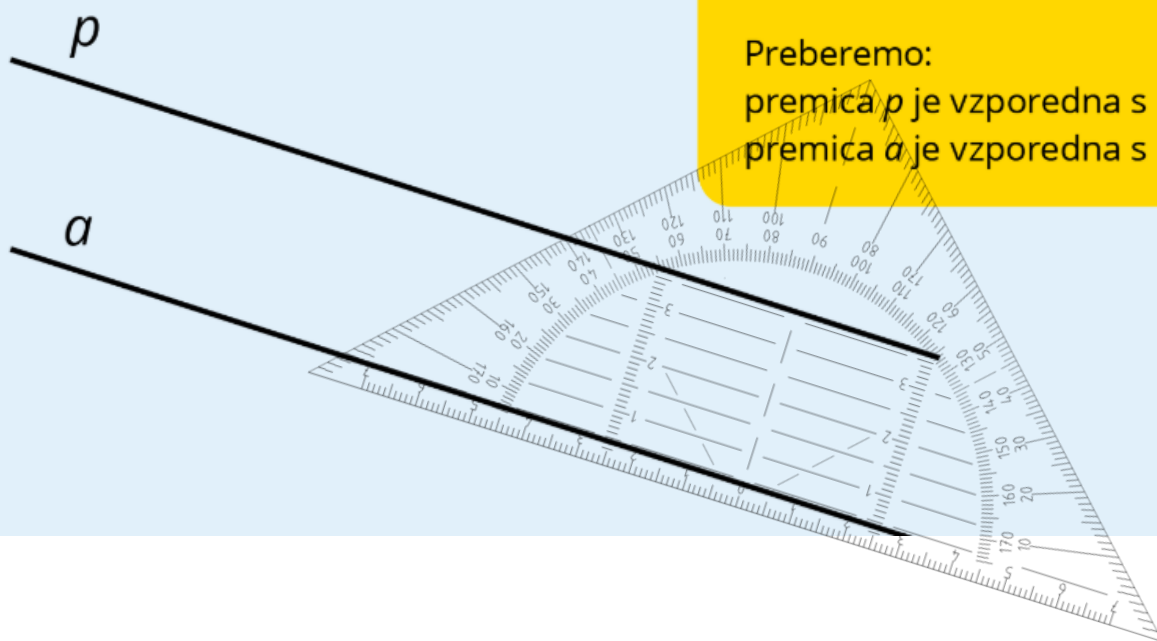
$p \parallel a$

$a \parallel p$

Preberemo:

premica p je vzporedna s premico a ;

premica a je vzporedna s premico p .

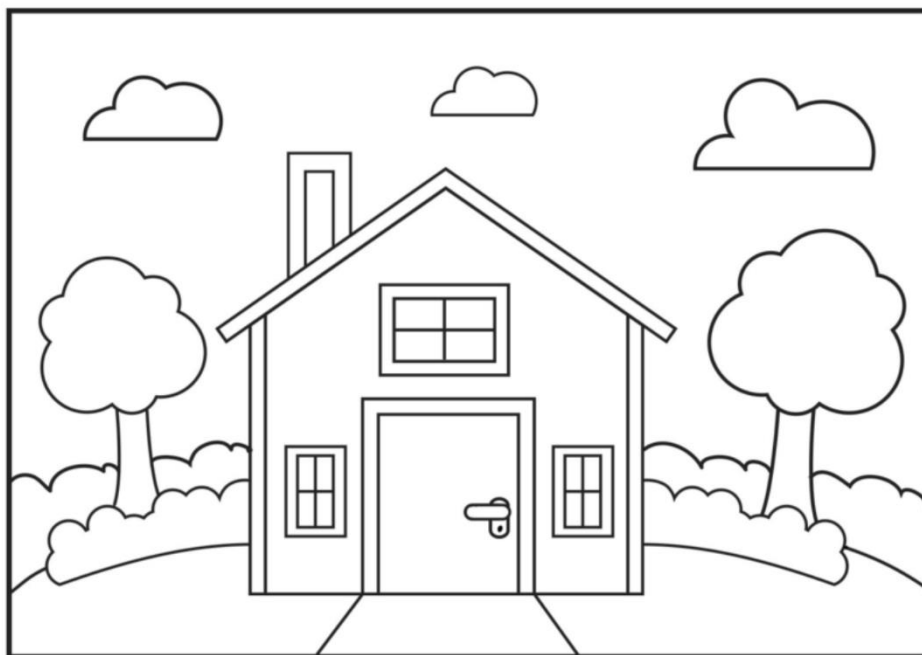

Pri rabi geotrikotnika in risanju vzporednic bodimo **natančni**. Vedno uporabljajmo **ošiljen svinčnik**, geotrikotnika pri risanju ne smemo zamakniti, saj s tem izgubimo vzporednost... Črta naj bo narisana z **enim, rahlim potegom**.

5. Pokukajmo zdaj še v delovni zvezek in rešimo naloge, ki nam bodo v pomoč pri pridobivanju risarske spretnosti.

Na sliki poiščimo vse črte, ki so vzporedne.

Minuta za
poštevanko

$7 \cdot 4 =$

$7 \cdot 7 =$

$5 \cdot 7 =$

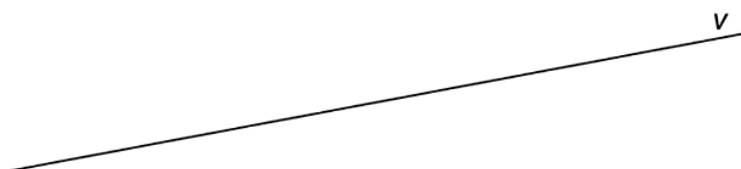
$9 \cdot 7 =$

$7 \cdot 8 =$

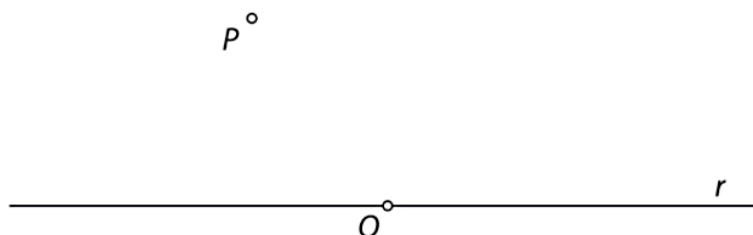
$7 \cdot 3 =$

$7 \cdot 6 =$

7. Premici v nariši pet vzporednic in jih označi.

8. Nariši premico s skozi točki O in P . Nato skozi točko P načrtaj vzporednico k premici r . Na premici r označi točke S, T, U, V . Skozi te točke nariši vzporednice premici s , in jih označi.

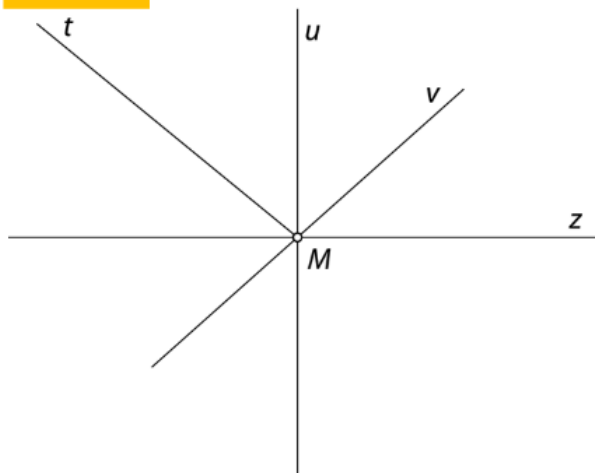

REŠITVE

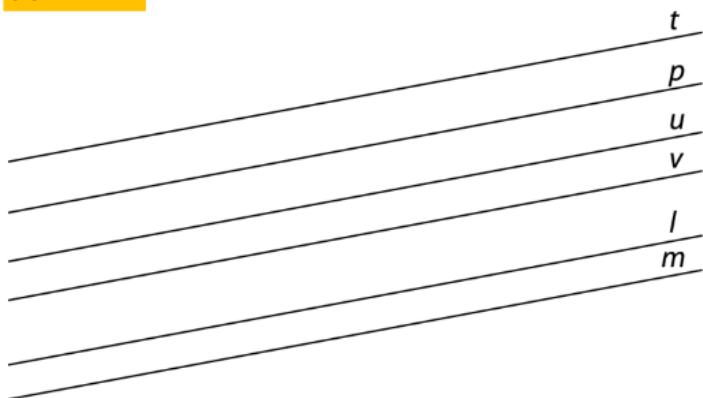
1.

daljica, premica, poltrak

2.

7.

8.

